

Форма № Н - 3.04у

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут механічної інженерії, транспорту
та природничих наук
Кафедра здоров'я людини та фізичної культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

Віктор КОСТІН
« 28 / » 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВОК-11 ВІКОВА АНАТОМІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ, ФІЗІОЛОГІЯ ЦНС ТА
ВНД**

освітній ступінь «Бакалавр»
спеціальність 227 – «Фізична терапія, ерготерапія»

освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

КРЕМЕНЧУК 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Вікова анатомія та фізіологія, фізіологія ЦНС та ВНД» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили: зав. каф. ЗЛФК, доц. Олена АНТОНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія», спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» – кафедри здоров'я людини та фізичної культури,

протокол № 1 від «27» 08 2024 р.

Гарант освітньо-професійної програми Олена АНТОНОВА

Завідувач кафедри Олена АНТОНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії КрНУ зі спеціальності 227 – «Терапія та реабілітація»,

протокол № 1 від «27» 08 2024 р.

Голова методичної комісії Олена АНТОНОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»;</u>	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>227 – «Фізична терапія, ерготерапія»;</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		4-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		8-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 7 сем. 4,0 самостійної роботи студента – 10	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		20 год.	– год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	– год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
100 год.	– год.		
Вид контролю: диф. залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 0,5

* 1 кредит = 30 год.

Кількість кредитів = $\frac{\text{загальна кількість годин}}{30}$

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Вікова анатомія та фізіологія, фізіологія ЦНС та ВНД» є сформувати у здобувачів уявлення про організм як єдину цілісну саморегульовальну систему, чії функціональні особливості змінюються в процесі онтогенезу; здатність до інтегральної оцінки морфо-функціональних параметрів організму осіб різного віку і статі.

Завданням дисципліни «Вікова анатомія та фізіологія, фізіологія ЦНС та ВНД» є сформувати у здобувачів систему знань про: вікові особливості будови і функцій дитячого організму та дорослої людини; про закономірності, що лежать в основі збереження і зміцнення здоров'я осіб різного віку і статі, підтримання його високої працездатності під час різних видів навчальної і трудової діяльності. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні після успішного засвоєння навчальної дисципліни формувати наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

¶ ***Загальні компетентності:***

¶ ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

ФК 04. Здатність враховувати медичні, психологопедагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

Програмні результати навчання

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Вікова анатомія та фізіологія, фізіологія ЦНС, та ВНД

Тема 1. Значення вікової анатомії та фізіології. Організм як саморегульована система. Фізичний розвиток. Загальні закономірності росту й розвитку людини.

Тема 2. Морфо-функціональні особливості опорно-рухового апарату в різні періоди онтогенезу.

Тема 3. Фізіологічні особливості системи крові та кровообігу у різні вікові періоди.

Тема 4. Фізіологічні особливості системи дихання та травлення у різні вікові періоди.

Тема 5. Вікові особливості ендокринної системи.

Тема 6. Онтогенез сенсорних систем.

Тема 7. Онтогенез нервової системи людини. Безумовні рефлекси у новонароджених та дорослих.

Тема 8. Вища нервова діяльність дітей та підлітків.

Тема 9. Розвиток механізмів уваги і пам'яті в онтогенезі. Особливості розумової працездатності дитини.

Тема 10. Специфічні особливості вищої нервової діяльності людини в онтогенезі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла а б	ін д	с.р		л	п	ла б	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Вікова анатомія та фізіологія, фізіологія ЦНС та ВНД												
Тема 1.	15	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2.	15	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3.	15	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4.	15	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 5.	15	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 6.	15	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 7.	15	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 8.	15	2	3			10						
Тема 9.	15	2	3			10						
Тема 10.	15	2	3			10						
Разом за змістовим модулем 1	150	20	30	-	-	100	-	-	-	-	-	-

Усього годин	150	20	30	-	-	100	-	-	-	-	-
--------------	-----	----	----	---	---	-----	---	---	---	---	---

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Значення вікової анатомії та фізіології. Організм як саморегульована система. Фізичний розвиток. Загальні закономірності росту й розвитку людини.	3
2	Морфо-функціональні особливості опорно-рухового апарату в різні періоди онтогенезу.	3
3	Фізіологічні особливості системи крові та кровообігу у різні вікові періоди.	3
4	Фізіологічні особливості системи дихання та травлення у різні вікові періоди.	3
5	Вікові особливості ендокринної системи.	3
6	Онтогенез сенсорних систем.	3
7	Онтогенез нервової системи людини. Безумовні рефлекси у новонароджених та дорослих.	3
8	Вища нервова діяльність дітей та підлітків.	3
9	Розвиток механізмів уваги і пам'яті в онтогенезі. Особливості розумової працездатності дитини.	3
10	Специфічні особливості вищої нервової діяльності людини в онтогенезі.	3
	Разом:	30

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом:	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Значення вікової анатомії та фізіології. Організм як саморегульована система. Фізичний розвиток. Загальні закономірності росту й розвитку людини.	10
2	Морфо-функціональні особливості опорно-рухового	10

	апарату в різні періоди онтогенезу.	
3	Фізіологічні особливості системи крові та кровообігу у різні вікові періоди.	10
4	Фізіологічні особливості системи дихання та травлення у різні вікові періоди.	10
5	Вікові особливості ендокринної системи.	10
6	Онтогенез сенсорних систем.	10
7	Онтогенез нервової системи людини. Безумовні рефлекси у новонароджених та дорослих.	10
8	Вища нервова діяльність дітей та підлітків.	10
9	Розвиток механізмів уваги і пам'яті в онтогенезі. Особливості розумової працездатності дитини.	10
10	Специфічні особливості вищої нервової діяльності людини в онтогенезі.	10
	Разом:	100

8. Індивідуальне завдання – написати реферат на обрану тему.

9. Методи навчання - методи проектного та проблемного навчання, методи показу, розказу, наочні.

Діяльність студента:

- слухання лекцій;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- виголошення доповіді на практичних заняттях;
- участь у дискусії на практичних заняттях;
- самостійне конспектування додаткової літератури та її аналіз.

10. Методи контролю – традиційні та тестові контрольні роботи для оперативного, поточного, підсумкового контролю, усне опитування, виконання залікового індивідуального завдання.

11. Розподіл балів, які отримують студенти для диф. заліку

Поточне тестування, самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовний модуль №1	20	100
Т 1-10		
80		

T1, T2 ... T 7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума	Оцінка в	Значення оцінки	Критерії оцінювання	Рівень	Оцінка за
------	----------	-----------------	---------------------	--------	-----------

балів за 100-бальною шкалою	ECTS	ECTS		компетентності	національною шкалою
					іспит, диференційований залік
90–100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82–89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
74–81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64–73	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60–63	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		

12. Методичне забезпечення

1. Антонова О. І. Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Вікова анатомія та фізіологія, фізіологія ЦНС та ВНД». Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2024. 25 с.
2. Антонова О. І. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Вікова анатомія та фізіологія, фізіологія ЦНС та ВНД». Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2024. 15 с.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни / І. П. Аносов, В. Х. Хоматов, Н. Г. Сидоряк, Т. І. Станішевська. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2008. 433 с.
2. Коцан І. Я., Швайко С. Є., Дмитроца О. Р. Вікова фізіологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк: Вежа-Друк, 2013. 376 с.
3. Маруненко І. М., Неведомська Є. О., В. І. Бобрицька. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: курс лекцій для студентів небіологічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: Професіонал, 2004. 480 с.
4. Рожков І. М., Спринь О.Б., Голяка С. К. Вікова фізіологія: методичні вказівки Миколаїв, 2008. 41 с.
5. Фізичний розвиток дітей різних регіонів України / Під ред. А. М. Сердюка, Н. С. Польки. Кив: Деркул, 2003. 232 с.
6. Шмалей С. В. Гасюк О. М., Головченко І. В., Редька І. В. Фізіологія вищої нервової діяльності. Методичні рекомендації. Херсон: Вид-во ХДУ, 2007. 58 с.